

У Х В А Л А
ДРУГОЇ КОЛЕГІЇ СУДДІВ
ДРУГОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ

про відмову у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Лисенко Наталії Василівни щодо відповідності Конституції України (конституційності) припису частини другої статті 137 Закону України „Про судоустрій і статус суддів“ від 2 червня 2016 року № 1402–VIII

м. К и ї в
16 грудня 2019 року
№ 322-2(II)/2019

Справа № 3-274/2019(6364/19)

Друга колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України у складі:

Сліденка Ігоря Дмитровича – головуючого,
Головатого Сергія Петровича – доповідача,
Лемака Василя Васильовича,

розглянула на засіданні питання про відкриття конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Лисенко Наталії Василівни щодо відповідності Конституції України (конституційності) припису частини другої статті 137 Закону України „Про судоустрій і статус суддів“ від 2 червня 2016 року № 1402–VIII (Відомості Верховної Ради України, 2016 р., № 31, ст. 545) зі змінами.

Заслухавши суддю-доповідача Головатого С.П. та дослідивши матеріали справи, Друга колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України

у с т а н о в и л а:

1. Лисенко Наталія Василівна (далі – Заявниця) повторно звернулася до Конституційного Суду України з клопотанням (вх. № 18/6364 від 15 жовтня

2019 року) визнати таким, що не відповідає Конституції України, припис частини другої статті 137 Закону України „Про судоустрій і статус суддів“ від 2 червня 2016 року № 1402–VIII зі змінами (далі – Закон № 1402–VIII).

Уперше Заявниця звернулася до Конституційного Суду України з конституційною скаргою 5 вересня 2019 року (вх. № 18/5533), яку керівник Секретаріату Конституційного Суду України їй повернув через невідповідність вимогам Закону України „Про Конституційний Суд України“.

1.1. Згідно з приписом частини другої статті 137 Закону № 1402–VIII „до стажу роботи на посаді судді також зараховується стаж (досвід) роботи (професійної діяльності), вимога щодо якого визначена законом та надає право для призначення на посаду судді“.

На думку Заявниці, припис частини другої статті 137 Закону № 1402–VIII не відповідає приписам статей 8, 24, 46, 58 та частини першої статті 126 Конституції України.

2. Зі змісту конституційної скарги та долучених до неї матеріалів випливає, що Указом Президента України „Про призначення суддів“ від 11 листопада 2002 року № 1001/2002 Заявницю було призначено на посаду судді Великобагачанського районного суду Полтавської області строком на п'ять років; Постановою Верховної Ради України „Про обрання суддів“ від 22 травня 2008 року № 300–VI Заявницю обрано на посаду судді місцевого Великобагачанського районного суду Полтавської області безстроково.

2.1. У серпні 2018 року Заявниця звернулася до Вищої ради правосуддя із заявою про звільнення її з посади судді у відставку відповідно до пункту 4 частини шостої статті 126 Конституції України, з урахуванням, зокрема, вимог частини першої статті 69 Закону № 1402–VIII щодо стажу професійної діяльності у сфері права щонайменше п'ять років та статті 137 Закону № 1402–VIII.

Вища рада правосуддя рішенням від 4 вересня 2018 року відмовила Заявниці у задоволенні її заяви, зазначивши, що на дату розгляду цієї заяви

стаж роботи Заявниці був недостатнім для звільнення її у відставку. Посилаючись на абзац четвертий пункту 34 розділу XII „Прикінцеві та перехідні положення“ Закону № 1402–VIII, згідно з яким „судді, призначені чи обрані на посаду до набрання чинності цим Законом, зберігають визначення стажу роботи на посаді судді відповідно до законодавства, що діяло на день їх призначення (обрання)“, Вища рада правосуддя відмовила Заявниці у зарахуванні до стажу роботи, що дає право на відставку судді, періоди її роботи нотаріусом, адвокатом, юристом районної державної адміністрації та юристом секретаріату районної ради народних депутатів, оскільки на день призначення Заявниці суддею робота на таких посадах не визначалася як стаж, що дає право на звільнення судді у відставку.

2.2. Заявниця у жовтні 2018 року звернулася до Верховного Суду як суду першої інстанції з позовом до Вищої ради правосуддя, у якому просила визнати протиправними дії Вищої ради правосуддя щодо відмови у задоволенні її заяви, скасувати відповідне рішення Вищої ради правосуддя та зобов'язати розглянути заяву Заявниці про звільнення її у відставку з посади судді з урахуванням статті 137 Закону № 1402–VIII.

Верховний Суд рішенням від 22 листопада 2018 року відмовив Заявниці у задоволенні позову, посилаючись, зокрема, на приписи статті 137 Закону № 1402–VIII у взаємозв'язку із приписами абзацу четвертого пункту 34 розділу XII „Прикінцеві та перехідні положення“ Закону № 1402–VIII.

Верховний Суд установив, що на час призначення Заявниці суддею питання визначення стажу, який дає право на звільнення судді у відставку, було врегульоване частиною четвертою статті 43 Закону України „Про статус суддів“ від 15 грудня 1992 року № 2862–XII зі змінами (далі – Закон № 2862–XII) та Указом Президента України „Про додаткові заходи щодо соціального захисту суддів“ від 10 липня 1995 року № 584/95, у яких було визначено виключний перелік посад, робота на яких підлягала зарахуванню до стажу роботи на посаді судді, що дає право на звільнення судді у відставку.

Верховний Суд дійшов висновку, зокрема, про те, що він „вважає безпідставним твердження позивача про необхідність зарахування їй 5 років

стажу в галузі права, передбачених ст. 69 Закону № 1402–VIII до стажу роботи на посаді судді, що дає право на відставку, оскільки на час обрання позивача на посаду судді був чинним Закон № 2862–XII, який передбачав вимогу для призначення на посаду судді – три роки роботи у галузі права [частина перша статті 7]“. Водночас Верховний Суд зазначив, що «такий підхід до застосування вказаних правових норм не є дискримінаційним та не порушує принцип рівності перед законом, оскільки абзацом 4 п. 34 розділу XII „Прикінцеві та перехідні положення“ Закону № 1402–VIII встановлено збереження за суддями, призначеними чи обраними на посаду до набрання чинності цим Законом, порядку визначення стажу роботи на посаді судді відповідно до законодавства, що діяло на день їх призначення (обрання)».

2.3. Велика Палата Верховного Суду постановою від 30 травня 2019 року залишила без задоволення апеляційну скаргу Заявниці, а рішення Верховного Суду від 22 листопада 2018 року – без змін, зазначивши, зокрема, таке:

„44. Частину другу статті 137 Закону про судоустрій 2016 року потрібно тлумачити таким чином, що до стажу роботи на посаді судді також зараховується стаж (досвід) роботи (професійної діяльності) судді у сфері права, який вимагався законом як мінімальний для набуття таким суддею права для призначення на посаду судді на дату такого призначення.

<...>

46. За приписами пункту 2 частини першої статті 15 та частини першої статті 43 Закону про статус суддів на момент зайняття посади судді у позивачки були відсутні законні очікування на звільнення її з посади судді у відставку з огляду на фізичну неможливість позивачки відпрацювати на посаді судді 20 років з моменту зайняття посади (2002 рік) до досягнення нею 65-річного віку (2018 рік). Подальші зміни законодавства про статус судді також не створили у позивачки таких законних очікувань“.

3. Заявниця стверджує, що „суди першої та апеляційної інстанцій... не застосували принципу верховенства права“, а тому „ухвалене рішення про відмову в задоволенні позову порушує принцип рівності та є дискримінаційним для суддів“.

Заявниця також стверджує, що „Велика Палата Верховного Суду України не захистила“ її «конституційні права, порушила принцип верховенства права, що призвело до невірної тлумачення ч. 2 ст. 137 Закону України „Про судоустрій і статус суддів“ і поширення на цю статтю... п. 34 розділу XII Закону про судоустрій і статус суддів 2016 року».

На думку Заявниці, „до стажу роботи судді повинен бути зарахований стаж (досвід) роботи (професійної діяльності), вимога якого визначена законом та надає право для призначення на посаду судді станом на 05.08.2018 року, а не на час призначення“.

Заявниця вважає, що «можливість різного тлумачення ч. 2 ст. 137 Закону України „Про судоустрій і статус суддів“ порушує статті 3 і 8 Конституції України, порушує соціальну справедливість, допускає дискримінацію, чим порушуються... гарантовані Конституцією України права щодо рівності (стаття 24 Конституції України, право на соціальний захист (ст. 46 Конституції України), порушуються також вимоги ст. 55, 58, ч. 1 ст. 126 Конституції України».

На обґрунтування своїх тверджень Заявниця посиляється на окрему думку суддів Великої Палати Верховного Суду стосовно постанови Великої Палати Верховного Суду від 30 травня 2019 року.

3.1. У конституційній скарзі Заявниця висловила клопотання про поновлення пропущеного строку подання конституційної скарги, обґрунтовуючи тим, що отримала остаточне судове рішення у її справі 9 вересня 2019 року. На підтвердження зазначеного Заявниця долучила до конституційної скарги копію листа Управління забезпечення автоматизованого документообігу суду Секретаріату Великої Палати Верховного Суду, у якому повідомляється про отримання 9 липня 2019 року Заявницею копії постанови Верховного Суду від 30 травня 2019 року.

4. Вирішуючи питання щодо відкриття конституційного провадження у справі, Друга колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України виходить із такого.

4.1. Остаточним судовим рішенням у справі Заявниці є постанова Великої Палати Верховного Суду від 30 травня 2019 року, яку Заявниця отримала 9 липня 2019 року. Конституційна скарга Заявниці вперше надійшла до Конституційного Суду України 5 вересня 2019 року (вх. № 18/5533) і стосувалася того самого питання, що їй вдруге надіслана конституційна скарга (вх. № 18/6364 від 15 жовтня 2019 року), а відтак була подана в межах строку, встановленого приписом пункту 2 частини першої статті 77 Закону України „Про Конституційний Суд України“.

4.2. Заявниця просить визнати припис частини другої статті 137 Закону № 1402–VIII таким, що не відповідає, зокрема, статтям 8, 24, 46, 58 Конституції України, проте не конкретизує, яким саме частинам цих статей Конституції України не відповідає зазначений припис. Наведене свідчить про часткове недотримання пункту 5 частини другої статті 55 Закону України „Про Конституційний Суд України“.

Стверджуючи про невідповідність припису частини другої статті 137 Закону № 1402–VIII Конституції України, Заявниця не наводить аргументів щодо такої невідповідності.

Аналіз змісту конституційної скарги дає підстави для висновку про те, що Заявниця, стверджуючи про невідповідність припису частини другої статті 137 Закону № 1402–VIII приписам Конституції України, фактично висловила незгоду з остаточним судовим рішенням в її справі, що не може вважатися належним обґрунтуванням тверджень щодо його неконституційності в розумінні вимог пункту 6 частини другої статті 55 Закону України „Про Конституційний Суд України“.

Ураховуючи викладене та керуючись статтями 147, 151¹, 153 Конституції України, на підставі статей 7, 32, 37, 55, 56, 58, 61, 62, 77, 83, 86 Закону України „Про Конституційний Суд України“, відповідно до § 45, § 56 Регламенту Конституційного Суду України Друга колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України

у х в а л и л а:

1. Відмовити у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Лисенко Наталії Василівни щодо відповідності Конституції України (конституційності) припису частини другої статті 137 Закону України „Про судоустрій і статус суддів“ від 2 червня 2016 року № 1402–VIII зі змінами на підставі пункту 4 статті 62 Закону України „Про Конституційний Суд України“ – неприйнятність конституційної скарги.

2. Ухвала Другої колегії суддів Другого сенату Конституційного Суду України є остаточною.

**ДРУГА КОЛЕГІЯ СУДДІВ
ДРУГОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**